

Tompai Mihály

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLYRÓL

Egy vén regét mondok Szent László királyról,
A cserhalmi hősről, Bélának fiáról;

Ki, - mint megíratott lapján krónikáknak, -
Kilencvenkettőt hogy ezren túl írának:

A pogány kunokkal harmadszor vitt harcot,
Kik országán tőnek sok keserves sarcot.

Először is vitéz karjának általa,
Ő nagy megromlásuk Kisvárdánál vala;

Reájok-nóditván magyaroknak hadát,
Vón a kun futamást, elvesztvén a csatát.

Másodszor a Tömös mellé rekedének,
Hol lőn nagy folyása támadók vérének:

Egy lábíg vesztenek partján a folyónak
Csupán egy szaladván haza hírmondónak.

Ákos vezér alatt, most harmadik csatán,
Háborgatá a hont istentelen pogány.

A dolgok mivoltát hogy megbeszéléné:
Két szemes száguldót futamtatott elé.

De vérszemet kapván már a magyar sereg,
Jötte árát a kún harmadszor adta meg:

A porba hullt kemény Ákos vezér feje,
László király saját kezével ütötte le:

Megrontá, elveszté utána táborát,
Táplálván testökkel az égnek madarát.

Futott, ki a kemény csatán el nem veszett,
Erdőkben, bérceken keresvén rejteket;

Sok pedig keresztyén-fogságba akada;
Ímígyen pusztúlt el kunoknak ő hada.

László, ki megveré az ellen hadait,
Békében hordozá népének gondjait;

A megnyugvásra nem is hagyván időt
Ügyes-bajos dolog Tordába hitta őt.

A nép rövidségét mert szivére vette,
A helytelenkedőt büntetvén felette;

Gonoszoknak útját hatalma elveszté,
Szarvat emeljenek, addig nem ereszté.

S bár útain annyi boszúság találta
Mikoron feddőzött, magát megbírálta,

És a népek felett ítelt igazságban,
Nagy jó véget érven minden szándékában.

Orcáját a szegény előtt nem rejtette,
De vígasztalással s kenyérrel éltette;

Ezért nagy hűségét birta ő népének,
Kik látták jóvoltát szelíd elméjének,

És járt az Úr előtt tiszta kegyességben,
Ki látta útait magasságos égben.

Történt egyik napon, László király midőn
Lovagolna, kopár, csendes halomteton,

- Hol árnyas rengeteg köríti a helyet, -
Tűnődő lelke mély gondokba mélyedett:

És gondja közepett eszébe nem vevé,
Hogy egy gyanús csapat sietve tart felé;

A vert had emberi, lappangó kunfiak,
Mutatta fegyverök, mutatta a sisak.

Ösmérte a királyt a kósza kun csapat,
Látván, mint hullá el szörnyű csapás alatt

Ákos a had feje, a bús vitéz előtt;
- A harcos óriást, ösmérte minden őt! -

László csak egyedül, s mi több fegyvertelen!
A csapat vakmerő, - fejszámra negyvenen. -

S midőn a rengeteg szélén ólálkodott:
Meglátta a királyt s vesztére lelt okot;

Kiáltván nagy-fennen vérbosszu szavával:
»Társak! vesszessük el hatalmát, magával!

VERSEK

*Ki által gonoszúl, vitéz kun, harcmezőn
Éhesen károgó hollóknak étke lőn!»*

*A mély-gondú király szemét hogy felveté:
Átlátta a veszélyt, amely fenyegeté;*

*Reá már vonva volt a halálnak tja;
Hogy élte nek várát végromlásra víja;*

*Nem volt bizakodás emberek fiába...
Veté reménységét seregek urába!*

*Ki által népének, mely már elepede,
Hűvös forrást nyitott a szikla kebele,*

*S kinek őrző karja fedezte, mint paizs,
Éltét a csatákon: benne bizék ma is.*

*Ki bizik az Úrban, az meg nem szégyenül,
Mert az ő angyali tábort-járnak körül.*

*László fohászokodék... s az Úr oltalma kész:
Földig ketté hasadt az izmos sziklabérc,*

*Egymástól messze eltágván két fala,
Közben fejszédítő üres mélység vala,*

*Mely őt elválasztá vad üldözőitől,
Kik álmétkodással állottak túl-felől;*

*Majd rettegés között mind hátra-tértenek,
- Kezökből elhullván a gyilkos fegyverek. -*

*És míg a szent király bizton tovább-megyén:
A csudának jele maradt azon helyen,*

*Mély lópatkónyomot hagyván a mén lába,
A tetőt borító kemény kősziklába'.*

*Sok századoknak lőn azóta múlása,
Miképen egy éjnek rövid vigyázása;*

*Azóta elhamvadt László, a szent király,
És sok koronás fő sírboltja álminál;*

*Hanem patkónyoma maiglan ott vagyon
Szent László lovának, a szirtes bércfalon;*

*Hol lassú zörejjel ömlik le a patak,
Szirten ülő tiszta- s topolyafák alatt.*

*Körüle hallgatás... s a multak képe leng...
S az érező kebel mélyen el-elmereng.*

Kisfaludy Károly - Hoffmann: László király a cserhalmi ütközetben, az Aurora metszete, 1826

Szabó Júlia: A XIX. század festészete Magyarországon.

Corvina, Budapest, 1985, 54. kép.

Fotó: Bertalan Vilmos (Internet)